

Heemkundekring "De Kleine Meijerij"

Berkel-Enschot, Biezenmortel, Esch, Haaren, Helvoirt,
Heukelom, Moergestel, Oisterwijk, Udenhout.

ACHTERKANTJES 2019- 2- juni

In dit informatieblad kunt u lezen over:

- Dagexcursie naar Baarle-Nassau en Bergen op Zoom op zaterdag 21 september
- Lezing over de veldwachter eind 19^e eeuw, begin 20ste eeuw in Esch door Ruud van Nooijen op woensdag 6 november in de Es en Esch.
- Stand van zaken monument voor de zwarte zusters in Esch
- Onderwijsproject bevrijding van Oisterwijk en Moergestel
- Archeologie in Midden-Brabant
- 'De Parel in 't groen' Natuurfilm van Oisterwijk in Beeld
- Zomercolleges Erfgoed Brabant en Brabants Heem
- Rondleiding en torenbezoeking Helvoirtse kerk

DAGEXCURSIE NAAR BAARLE-NASSAU EN BERGEN OP ZOOM

Op zaterdag 21 september organiseert heemkundekring De Kleine Meijerij de jaarlijkse excursie, die dit keer naar Baarle-Nassau en Bergen op Zoom gaat.

Voor de inwendige mens wordt ter plaatse en op de terugweg goed gezorgd. Neem vooral uw foto-apparaat mee op deze historische tocht, en ook uw museumjaarkaart als u die heeft.

We vertrekken op zaterdag 21 september om 09.00 uur in Oisterwijk (sporthal De Leije, Baerdijk) en komen daar ca. 20.00 uur weer terug.

Het gedetailleerde programma met tijden krijgt u in de bus.

's Morgens worden we ontvangen door leden van de heemkundekring Amalia van Solms uit Baarle Nassau. Zij zullen ons tijdens de koffie de speciale status van de beide Baarles uitleggen en wat dat betekend heeft voor de plaatselijke bevolking. Ze nemen ons ook mee naar het dorp Zondereigen om te vertellen over Den Dodendraad uit de Eerste Wereldoorlog.

Terug in Baarle Nassau maken we een korte wandeling in het centrum o.l.v. enkele gidsen en gebruiken daarna de lunch.

Om 14.00 uur worden we verwacht in het museum de Markiezenhof in Bergen op Zoom. Na een korte presentatie over het Markiezaat brengen we onder leiding van een gids een bezoek aan het museum.

Aan het eind van de middag is er gelegenheid om het historische centrum zelf te verkennen of neer te strijken op een van de terrassen.

Om 18.00 uur is het afsluitend etentje bij Croy 't Stokske in Moergestel.

Opgeven kunt u door voor **1 augustus** een mail te sturen naar pajsmulders@ziggo.nl. Indien mailen niet gaat, bellen kan ook 0135284852. Vermeld voor de zekerheid uw telefoonnummer. De kosten zijn € 60 per persoon, daarbij is de ochtendkoffie (of thee) ingegrepen, de lunch en het diner

's avonds, gidsen in het museum, documentatie en vervoer en de gidsen, de stencils en de buskosten. Extra drankjes en de entree voor het museum (€ 8,50, museumjaarkaarthouders hebben gratis toegang) betaalt u zelf.

Deelname in volgorde van aanmelding.

De betaling geeft de doorslag. Betaling op bankrekening NL48 RABO 0138 980 209 t.n.v. De Kleine Meijerij onder vermelding van "Baal en Bergen". Graag zo snel mogelijk. Maximaal 48 personen. Bij afmelding na 10 september kunnen wij u niet meer terugbetalen.

LEZING OP WOENSDAG 6 NOVEMBER 2019 OVER DE VELDWACHTER EIND 19^e EEUW, BEGIN 20STE EEUW IN ESCH

door Ruud van Nooijen. aanvang 20.00 uur in De ES in Esch.

Deze lezing is een uitgebreid vervolg op het artikel dat Ruud van Nooijen in 2017 in De Kleine Meijerij schreef over zijn opa Janus van Haren die in de jaren 1909-1935 veldwachter te Esch was.

Meer informatie in de volgende Achterkantjes

Toegang voor de leden is gratis. Niet-leden vragen wij een bijdrage van € 4,00 per persoon.

STAND VAN ZAKEN MONUMENT VOOR DE ZWARTE ZUSTERS IN ESCH

Zoals bij u wellicht bekend zal zijn ijvert een werkgroep in Esch voor een standbeeld ter herinnering aan de 'Zwarte zusters'. Zij doet dit uit erkenning en dankbaarheid voor de inzet van deze religieuzen voor de Essche gemeenschap. Immers een groep geïnspireerde zusters hielp vele inwoners van Esch jong en oud door een moeilijke periode. Kraamzorg en ouderenzorg bestond niet. Het kleuteronderwijs werd door hen opgezet.

De kunstenares Lia Martinali heeft al een ontwerp gemaakt voor een bronzen beeld. Lia is zelf enkele decennia geleden ter wereld gebracht met kraamhulp van een van de Zusters. Hobbyclub Esch gaat de sokkel maken in samenwerking met de kunstenares.

Met de gemeente en de buurtbewoners is overeenstemming over de plek. Het beeld komt op de punt Nieuwland – Dorpstraat, bij de oude ingang van St. Jozefzorg.

De initiatiefgroep waarin ook ons bestuurslid Theo van Dooren participeert, heeft € 20.000,- nodig om het beeld te kunnen bekostigen. De actuele stand is nu ongeveer € 7200,00. Men is nog in gesprek over een gemeentelijke bijdrage en hoopt dat de gemeente Haaren ook haar verantwoordelijkheid ter zake zal willen nemen.

Voorjaar 2020 verwacht men het beeld te kunnen onthullen.

Wilt u het initiatief ondersteunen: U kunt uw bijdrage overmaken op bankrekening NL48 RABO 0138 980 209 t.n.v. De Kleine Meijerij onder vermelding van monument Zwarte Zusters Esch. De Kleine Meijerij heeft overigens de ANBI-status.

Voor informatie theo.v.dooren@gmail.com

HERHAALDE OPROEP ARCHEOLOGIE IN MIDDEN-BRABANT

Binnen diverse heemkundekringen in Midden-Brabant zijn individuele leden bezig met archeologie. Vanuit deze kringen en de regio Midden-Brabant van Brabants Heem is het initiatief gekomen om te bezien of het niet wenselijk is om deze liefhebbers met elkaar in contact te brengen en gezamenlijk activiteiten te ontplooiën en daarmee de archeologie in Midden-Brabant een impuls te geven wellicht weer als afdeling binnen de Archeologische vereniging AWN. Die ambitie heeft vier doelen:

1. Tenminste een keer per jaar, bijv. tijdens de Archeologiedagen, een actieve dag op het gebied van archeologie, met bijv. lezingen, excursies, veldwerk of een bezichtiging van een locatie;
2. Daaraan gekoppeld of separaat een archeologische activiteit voor jongeren van 15 tot 50;
3. Kennisoverdracht zodat individuele liefhebbers 'n deskundig oog krijgen om tijdens wandelingen of fietstochten archeologische waarnemingen te kunnen doen.
4. Een deskundigheid-helppesdek bieden als mensen bij de heemkundekring binnenlopen met archeologische vondsten.

Hebt u interesse? Aanmelden kan bij avandorp@scarlet.nl

De initiatiefgroep is bezig met het voorbereiden van een regionale archeologie-activiteit in oktober van dit jaar.

ONDERWIJSPROJECT BEVRIJDING VAN OISTERWIJK EN MOERGESTEL 1944

Ons bestuurslid Peter Smulders is samen met onder anderen Marnix Versteegh, Karin van den Heuvel, Jan Geerts en Tiny van Hal, bezig om een project op te zetten over de bevrijding van Oisterwijk en Moergestel in oktober 1944, speciaal voor de leerlingen van de basisscholen. Een van de onderdelen daarvan is een rondrit langs punten door Oisterwijk en Moergestel die herinneringen met zich meebrengen aan oorlog en bevrijding. Tijdens die rondrit wordt toelichting gegeven. Daarvoor zoekt Peter nog enthousiaste vrijwilligers. Nadere informatie en / of aanmelden kan bij Peter: petersmulders@ziggo.nl

'DE PAREL IN HET GROEN' , EEN NATUURFILM VAN OISTERWIJK IN BEELD MET UNIEKE FILMBEELDEN

Als het op zaterdag 31 augustus rond 20.30 uur donker is geworden, toont de vereniging Oisterwijk in Beeld haar natuurfilm 'Oisterwijk Parel in het Groen' in het sfeervolle Oisterwijkse Natuurtheater aan de Gemullehoekenweg. Ze gaat van start met een inleiding en daarna de filmvertoning. De film duurt iets meer dan een uur en zal vertoond worden op een groot scherm met een uitstekende geluidsinstallatie. In de film wordt ruim aandacht besteed aan historie, waar namen vandaan komen, geschiedenis van onder andere het ontstaan van de vennen, Nemerlaer, het Galgeven met de volmolen om maar wat te noemen en dus zeker ook interessant voor heemkundigen. Na afloop kun je, voor eigen rekening, natuurlijk nog een drankje drinken bij boscafé de Rode Lelie en gezellig napraten.

Alhoewel de Oisterwijkse bossen en vennen al decennia lang bekend staan als een prachtig natuurgebied, is er nog nooit een echte natuurfilm over gemaakt. Behalve de bossen en vennen zijn er schitterende opnames te zien van allerlei mooie dieren, insecten en planten. Gebieden als het Galgeven, Van Esschenven en de prachtige Kampina komen in beeld als ook omliggende gebieden zoals Moergestels Broek en het gebied Nemelaer in Haaren. De kijker ziet niet alleen de prachtige beelden maar krijgt daarbij ook cultuur -historische informatie voorgeschoteld waardoor het een inhoudelijk boeiend verhaal is. Daarmee wordt het "een film die iedere Oisterwijker gezien moet hebben".

Voor deze film wordt de begeleidende muziek speciaal "op maat" gecomponeerd door de jonge veelbelovende componist Ron van Riel. De titelsong wordt ingezongen door Anna Verhoeven. Het is een bijzonder project waarbij de cameramensen (allen vrijwilligers) vanaf 2016 met regelmaat te vinden zijn in de Oisterwijkse natuur. Met telelens, drone, wildcamera, etc. werden bijzondere beelden vastgelegd van onze mooie natuur. Er is zoveel beeldmateriaal verzameld, dat het bij het samenstellen een hele klus was om de juiste beelden op de juiste plek te monteren. "Het is als een puzzel van duizend stukjes die uiteindelijk een mooi geheel moeten vormen", zo vertelde Joost van den Berg, initiatiefnemer van dit project.

De film is gratis toegankelijk en wordt 31-8 vertoond in de open lucht. Bij regen zal de film worden uitgesteld naar 6 september.

Meld je aan op: <https://www.oisterwijkenbeeld.nl/natuurfilm/> en we berichten je, mocht vertoning verplaatst worden.

RONDLEIDING EN TORENBEZICHTIGING HELVOIRTSE KERK

Ook deze zomer is er weer de mogelijkheid om deel te nemen aan rondleidingen in de prachtige neogotische Nicolaaskerk te Helvoirt (1903) en om de toren te beklimmen op weg naar een fraai uitzicht. Dat kan op **14, 17, 28 en 31 juli en 11, 14, 21 en 25 augustus**, Rondleidingen (13.30 - ca. 15 uur) en torenbeklimmingen (15 - ca. 16.30 uur): Adres: Kastanjelaan 16 in Helvoirt.

De bezichtiging van de toren kost € 5 p.p. Voor de rondleiding wordt een vrijwillige bijdrage gevraagd. De bijdragen zijn voor het onderhoud van de monumentale kerk.

ZOMERCOLLEGES ERFGOED BRABANT EN BRABANTS HEEM

In de zomer van 2019 organiseren Erfgoed Brabant en Brabants Heem op vier verschillende plekken een serie inspirerende lezingen over het kloosterleven in Brabant. Zij nemen we u mee in het wonen, leven en werken van een aantal kloosterordes in Brabant. In deze reeks colleges komen de volgende onderwerpen aan bod: Contemplatie, Brabantse missies, Internaten en de broeders Penitenten.

Zomercollege 1: Niet van deze tijd

Contemplatie zorgt onder andere voor terugtrekken van de buitenwereld voor innerlijk gebed, andere tijdsbeleving, ritmes en waarden. Wouter Prins, conservator van het [Museum Krona \(voorheen Museum voor Religieuze Kunst\)](#), vertelt hierover tijdens zijn lezing en neemt u mee in de geschiedenis van de Zusters Birgittinessen. Zij leven in afzondering een contemplatief leven en bij hen zijn we vanavond te gast. De avond eindigt met een rondleiding langs de bijzondere collectie van het museum. Voorafgaand aan de lezing bezoeken we de kapel en het voorhof van het klooster.

Datum: 10-07-2019, Tijd: 19:00 - 21:30, Locatie: Museum Krona, Veghelsedijk 25, 5401 PB, Uden
Graag aanmelden voor 3 juli 2019 via info@erfgoedbrabant.nl

Zomercollege 2: Brabant als centrum van de wereld

Brabant als centrum van de wereld? Vanuit de talloze Brabantse kloosters trokken honderden missionarissen naar verre landen, om het woord van god te verkondigen en hun beschavingsidealen te verspreiden. Hoe werden eenvoudige boerendochters en -zonen sleutelfiguren in een wereld in transitie? Hoe zagen hun levens eruit? Op 21 augustus 2019 zal [Marleen Reichgelt](#), promovendus aan de Radboud Universiteit Nijmegen en werkzaam bij het Erfgoedcentrum voor Nederlands De lezing vindt plaats in Missieklooster Heilig Bloed te Aarle-Rixtel, dat meer dan 60 jaar het moederhuis was van de Missiezusters van het Kostbaar Bloed. Na de lezing volgt een rondleiding door de kruidentuin van het missiehuis.

Datum: 21-08-2019, Tijd: 19:00 - 21:30 uur, Locatie: Missieklooster Heilig Bloed, Kloosterdreef 7, 5735 SJ, Aarle-Rixtel. Graag aanmelden voor 1 augustus 2019 via info@erfgoedbrabant.nl

Zomercollege 3: Internaten in Brabant

Ouders stuurden hun kinderen vroeger massaal naar een internaat. Veel 55-plussers onder de Brabanders hebben dan ook 'op kostschool' gezeten. Bijna 100 katholieke onderwijsinternaten waren er in de provincie Noord-Brabant. Op 4 september vertelt Mark Buijs over de rol van het kloosterleven op de opkomst en ontwikkeling van onderwijs in Brabant en schetst een beeld van de ervaringen van mensen die op zo'n internaat zaten. De lezing vindt plaats in het instituut Saint Louis, waar de broeders van Oudenbosch een internaat bestierden. Na de lezing leiden [gidsen](#) u rond over de pleinen en terreinen van het voormalige internaat. Hierbij zal de ontstaansgeschiedenis van het internaat worden verteld en stil gestaan worden bij alle parels van Saint Louis.

Datum: 04-09-2019, Tijd: 19:00 - 21:30 uur, Locatie: Kapel Saint Louis, Saint Louisplein 50, Oudenbosch. Graag aanmelden voor 14 augustus 2019 via info@erfgoedbrabant.nl

Zomercollege 4: Kloosterleven broeders Penitenten

Op maandag 9 september 2019 bent u van harte welkom op [Landpark Assisië](#). Op deze bijzondere buitenplaats aan de N65 tussen Tilburg en Den Bosch stichtten de Broeders Penitenten in 1904 Huize Assisië waar ze hun kloosterleven in dienst stelden van de zorg voor mensen met een verstandelijke beperking. De avond start in de Franciscus Kapel op het Landpark waar door Michael Kolen (adviseur zorgethiek en geestelijk verzorger) wordt ingegaan op de geschiedenis van de Broeders Penitenten en hun betekenis voor de ontwikkeling van de zorg in het bijzonder in Brabant. Daarna volgt een rondleiding over het terrein waar nog diverse gebouwen uit de tijd van de broeders zijn te bezichtigen en tot slot bezoekt u het historisch archief dat het Landpark rijk is.

Datum: 09-09-2019, Tijd: 19:00 - 21:30 uur, Locatie: Landpark Assisië, Pandaplein 1, 5074 NA, Biezenmortel. Graag aanmelden voor 16 augustus 2019 via info@erfgoedbrabant.nl

Op www.erfgoedbrabantacademie.nl vindt u meer informatie. Als u geïnteresseerd bent om meerdere colleges binnen de reeks te bezoeken kunt u zich aanmelden door een email te sturen naar info@erfgoedbrabant.nl o.v.v. zomercolleges 2019 en de gekozen colleges. Prijs: €15,- per college en €45,- voor de hele reeks. **Voor leden van Brabants Heem zijn de colleges gratis.** We vragen u wel om de naam van uw kring door te geven.